

SZTASKÓ RICHARD

Asztal mellett

Úgy volt, hogy jössz, végül nem jöttél; én vártam rád, és már abban sem voltam biztos, miben maradtunk; föl se hívtál: te hülye, hiába lesed az ajtót, ma nincs szerencséd, és holnap se lesz; így fogtam magam, és lecsorogtam a Téglába. Ott mindig történik valami, és soha nincs egyedül az ember.

Kikértem, amit kellett, aztán rátapadtam a sarokba csavarozott tévére, a tegnapi rangadót ismételték, halványan még derengett is az eredmény, kikaptunk sajnos, ennek ellenére bíztam abban, hogy az ismétlés szolgál majd némi meglepetéssel, és talán sikerül a három pontot behúznunk.

Tényleg telefonálhattál volna. Neked amúgy se kerül pénzbe, én meg örülök, ha hallhatom a hangod, még akkor is, ha éppenséggel ellöksz magadtól, és próbálsz lerázni, mert fáj a fejed, és nincs időd a baromságaimra. Tudom, hogy valaha szerelmes voltál belém, és az se titok, hogy mára mindez elmúlt, de hát ilyen a megszokás.

A pultnál ülőktől alig lehetett érteni a közvetítést, miért ezt a szart kell nézni, nyomd már át a hírekre, vagy kapcsold valami filmre. Végül maradt a meccs, és sehogy sem akartuk a térfelünkön tartani a labdát, amit meg a balszélen műveltünk, az felért a botránnyal.

– Iszol valamit? – kérdezte tőlem egy ismeretlen hang a vállam mögül. Hátrafordultam, és egy melós gyerek állt előttem; kőműves vagy ács lehetett a szomszédos építkezésről, kezeslábas volt rajta, meg súlyos bakancs, a hónalja alatt védősisak, arcát és kézfejét por lepte, hetek óta valami lakóházat készültek fölhúzni a semmiből, napközben a munkagépek zajától alig bírtam megmaradni, és néha hétvégente sem pihentek.

Bólintottam.

– Elfogadom a meghívást, köszönöm.

– Két konyak lesz – mondta a pulthoz lépve. Andika kitöltötte az italokat, majd elénk rakta.

Egymásra néztünk, aztán koccintás után mindketten rágyújtottunk.

– És mi a helyzet, testvér? – kérdezte, én meg azt feleltem, minden rendben, semmi különös. – Az jó. Iszunk még egyet?

Ittunk. Andika kitöltötte az italokat, majd elénk rakta.

– Remélem, nem veszed tolakodásnak, ha leülök melléd, ne értsd félre, nem akarok tőled semmit, csak láttam, itt ücsörögsz egyedül, gondoltam, testvér, jól jönne a társaság. Ugye nem sértettelek meg? Amazokkal meló

SZTASKÓ RICHARD (1987, Budapest) magyar-kommunikáció szakos tanárként végzett az Eszterházy Károly Főiskolán, drámatanárként a Károli Gáspár Egyetemen. Jelenleg egy budapesti gimnáziumban tanít. Prózái az alábbi folyóiratokban jelentek meg/kerültek elfogadásra: Magyar Múzsza, Helikon, Új Forrás, Irodalmi Jelen, Műút.

után nemigen lehet miről beszélni. A művezető folyton baszogat minket, tedd ide, tedd oda, így csináld, úgy csináld, ha meg végzünk, soha nem jó semmi. Sürget, mert csúszásban vagyunk, nem leszünk meg határidőre.

A harmadik kört már én fizettem, és a konyakok mellé sört is kértem. Nem volt kétséges, ma berúgok, és talán holnap is, de vasárnap mindenféleképpen megpróbálok megálljt parancsolni.

Bemutatkozott, s miután én is megmondtam a nevem, elfelejtettem az övét. Gondolom, megint kínosan ügyeltem arra, hogy a sajátomat ne hadarjam el: tisztán artikuláljam a vezetéknevem; mintha egyébként bármit is számítana, kit hogy hívnak vagy mi a foglalkozása.

– Amúgy tanár vagyok – mondtam végül a sörömből fölnézve –, állítólag szép hivatás, pädagogosz, ahogy a görög mondaná, kísérő, sötétből a fénybe, nem tudom, egyre kevésbé érzem szépségét, a sötétség mélyül, de annyit még hoz a konyhára, hogy ne haljak éhen. Legtöbbször úgy vagyok, hogy nyolc és fél három között a háborgó tengeren lyukas pohárral egy süllyedő csónakból próbálok kimerni a vizet.

Felhúzta a szemöldökét.

– Jól hallottad. Így van ez, nem túlzok.

– Én itt vagyok az építkezésen segédmunkás – vette át a szót –, épphogy megvan a nyolc általános, a gimnáziumot elkezdtem, aztán kibuktam, később megpróbáltam esti tagozaton leérettségizni, de a szóbelikre már nem mentem el. Készültem rá, tanultam, de kellett a pénz, így elhúztam a faterral melózni, ő burkoló, segített abban, hogy nekem is legyen valami. Hát a tied?

Az enyém? Egy önző fasz, aki azt képzei magáról, egy-két kedves szóval megválthatja a világot, de ez hosszú történet, és nem is szeretnék a részletekkel untatni, nézzük inkább a meccset, talán ebből a szögletből sikerül a csatárnak gölt fejelni, aztán, ha landol a kapuban a labda, jöhet a hajrá zöldek. Tényleg nem akarlak apámmal untatni.

– Festő. Úgy értem, képeket fest, pontosabban festett, mert az agyvérzése óta, ugye, lebénult az egyik oldala, szóval már nem dolgozik, azt hiszi, jók a képei, pedig gyöngék szerintem, de valami hírnevet mégis hozott neki, századeleji stílus, impresszionista hatás, az ecsetkezelés elnagyolt, egy idősek otthonában ápolják, a történetekhez képest egészen jól van, fél éve esett össze a konyhában, elvágódott, hangos csattanás, a kezében levő pohár is szét pattant a csempén, az orvosok azt mondták, ha negyed órával később szállítják be a kórházba, hátralevő életére olyan marad, mint a saláta. Egész sűrűn szoktam látogatni.

„De miért hazudsz?”

Miért nem vallod be, hogy idejét se tudod, mikor jártál nála utoljára?, és pusztán azért, mert képtelen vagy pár másodpercnél tovább a szemébe nézni. Igen, nem bírom állni a tekintetét. Megszűnök létezni, ahogy rám mered a zöldesbarna szemével, a kiálló járomcsontjával, az arcán levő

őszes borostával, meg azzal, ahogyan a jobb kezével görcsösen kapaszkodik a gumikupakkal ellátott kórházi mankóba, amiről mindketten tudjuk, hogy egy mérettel kisebb, és valójában a másik kezével kellene fognia, mert ha a jobb lábad sántít, akkor a ballal fogod a mankót, ha meg a bal lábad, akkor a jobbal fogod. Mikor találkozunk – havonta, kéthavonta –, mindketten idegesek leszünk, és ez egyikünknek se tesz jót. Bár ez nem hat az újdonság erejével, hiszen erről szólt az egész életünk. Ő tévedhetetlennek hitte magát, engem pedig selejtnak, akiről nem is igazán tudni, hogy lett ilyen elcseszett. Aznap is a fejemhez vágta, szégyellem, hogy egy vérből valók vagyunk. Mondom erre, gratulálok, apukám, örülök, ha így gondolsz, néha én is ezt érzem, szégyellem, hogy belőled lettem. Aztán hátat fordítottam, és becsaptam magam mögött az ajtót. Remegtek a térdeim, ahogy álltam a lift előtt, és vártam, hogy megérkezzen a földszintről. Talán a harmadikon járhatott, amikor odabentről meghallottam a csattanást. Ahogy beléptem a lakásba, láttam, hogy ott fekszik a konyhacsempén, furcsa és torz mosollyal az arcán, körülötte mindenütt üvegszilánk, és úgy dobog a szívem, mintha ki akarna robbanni a mellkasomból.

– Ha minden igaz, holnap benézek hozzá. Meglátogatom. A város másik felén, villamossal néhány megálló. A bérletem lejárt, muszáj bliccelni. Apám ápolásra szorul, a maga körüli teendőket alig tudja elvégezni, segítségre van szüksége, gyógyszereket szed, hozzánk nem jöhet, hely sincs nálunk, otthon se tudnánk maradni vele, tudod, munka és egyébek, így marad az idősek otthona, ami kész rablás, de állítólag jól bánnak vele, ott egész napos a felügyelet. Nem szokott panaszkodni. Méltósággal viseli a vele történeteket. Talán ha jobban lesz, festeni is tud majd, kiállítások, galéria, a családban mindannyian szorítunk.

Arról se feledkezz meg, hogy grafikust akart belőled faragni. Ha már úgyis rád jött az őszinteségi kényszer, és egy ácslegényt traktálsz az apáddal, rendelj még két kört, és kezd az elején.

– Iszunk még egyet?

– Jöhet, igen, de ez az utolsó, utána mennem kell – mondta. – Vár a feleségem, a gyerekért is menni kell.

Andika kitöltötte az italokat, majd elének rakta. Koccintás után mindketten rágyújtottunk. A pultnál ülők a végre-valahára sóhajával nyugtázták, a játékvezető lefújta az első félidőt.

– Az apám mindig is azt szerette volna, hogy olyan legyek, mint ő. A saját képére akart formálni, azt hiszem, így mondják, ha nem is festő, de legalább grafikus legyen belőlem, ezért heteken át és hónapokon keresztül rajzoltam és rajzoltunk, csendélet, kézfej, a kockák mögötti drapéria esése, árnyékolás és kontúrok, de azzal nem számolt, hogy rossz emberrel kezdett. Feleannyi tehetség se szorult belém, mint amennyi belé, és sajnos ezt egyedül csak én láttam. Olyasvalamiben hitt, ami nem is létezett, nem is létezik.

Mesélhetnél arról is, ha már itt tartunk, az elmúlt harminc évben egyszer sem tudta kimondani, büszke vagyok rád. Amikor nagy ritkán megölelt, akkor is csak a szánakozó részvét miatt borult a nyakadba. És természetesen arról se feledkezz meg, egy pillanatra eljártszottál a gondolattal, igen, emlékezz, a gondolattal, amit egy ismeretlen hang suttogott a füledbe, a csempén heverő apád és az üvegszilánkok mellett guggolva, hogy nem hívod a mentőket: csak állsz és hagyod, hogy a sors vagy Isten, vagy nevezze bárhogyan is, befejezze, amit elkezdett. Mire föleszméltél, a hang már követelte magának a jussát, itt a remek alkalom, most visszafizethetsz mindent. Nem vagy te olyan szörnyű ember, mégis a soha vissza nem térő alkalom fekszik itt előtted a földön, ne habozz, fordulj meg, lépj ki az ajtón, húzd be magad mögött csöndben, fordítsd el a kulcsot a zárban, és ha szerencséd van, a liftet még nem hívták el, itt vár téged az emeleten, szállj be, nyomd meg az F-et, nézd magad a koszos tükörben, és ha meguntad a bóklászást az utcán, ülj be valahová, rendelj egy fél deci konyakot vagy körtét, hajtsd föl, aztán igyál még kettőt, és hívd a mentőket, idős apád összeesett a lakásán, nem mozdul, rettenetesen aggódsz, kérem, siessenek, s miután rendezted a számlád, és a pulton hagyta a borraalót, sétálj vissza apád lakásához, ne siess, a mentők se fognak, a konyhába lépve ülj le mellé, de óvatosan, nehogy üvegszilánk sértsen, és várd a távolban fölhangzó szirénát. Igen, tudtál volna azonosulni a követelődző hanggal, de mégse hallgattál rá: azonnal tárcsáztad a mentőket, és elfúló hangon (remegett, mint a bukásra álló diáké, aki az elégségesben bízva – javítási szándékkal – felelésre jelentkezik, és csak a rögtönzött jóindulatodban bízhat) könyörögtél, hogy jöjjenek azonnal, ne késlekedjenek, minden perc számít, azt se tudod, mit csinálj, félsz hozzáérni, nem akarod rontani a helyzetet, kérem, siessenek.

– Remélem, rendbe jön a faterod, jobbulást kívánok neki, muszáj indulnom, az italokat pedig köszönöm – mondta, majd fölállt és kezét nyújtott.

Megszorítottam, aztán zebre dugtam sajtó ujjaimat.

– Legyen szép napod – mondtam, és később se tudtam rájönni, miért voltam szokatlanul kedves.

Amikor eljöttem a Téglából, még tartott a tegnapi rangadó ismétlése, öt vagy hat perc lehetett a lefújásból. Ahogy botorkáltam föl a pincelépcsőn, megcsapott az orgonaillat, amitől meg is szédültem, hiszen a környéken egy darab orgonabokor sincs. A meredek lépcsőkön imbolyogva haladtam fölfelé a tavaszba, és úgy volt, hogy ma jössz, de végül nem jöttél; én vártam rád, és már abban se voltam biztos, miben maradtunk; föl se hívtál, én biztosan föl foglak hívni, gondoltam, föl is hívtalak később, de nem vetted föl, kinyomtál, mert megegyeztünk, hogy időre van szükséged, tartsam tiszteletben a döntésed, ne zaklassalak.

Tényleg jó lett volna azt a három pontot behúznunk, de nem jöhet össze minden.